

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СПОРТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ОЛІМПІЙСЬКА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЯ
ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

**II Всеукраїнська студентська наукова
Інтернет-конференція
(у рамках XV Міжнародної науково-практичної
конференції)**

“Фізична культура, спорт та здоров’я”

10–11 грудня 2015 року

Харків

МУСІЄНКО А. В.

Науковий керівник: ЦИМБАЛЮК Ж. О., к. фіз. вих., доцент.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПРОГНОЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАСКЕТБОЛІСТІВ

Анотація. Проведено аналіз показників ефективності ігрових дій гравця та команди в цілому під час змагальної діяльності баскетболістів. Зроблено прогноз динаміки змін в ігрових показниках в подальших іграх.

Ключові слова: баскетболіст, коефіцієнт ефективності гри команди, показник ефективності ігрових дій гравця, статистичні показники змагальної діяльності.

Вступ. В сучасному баскетболі характер підготовки спортсменів в річному циклі має ряд специфічних особливостей у порівнянні з іншими видами спорту. Головною відмінною ознакою є тривалість змагального періоду, що призводить до скорочення інших періодів підготовки та обмежує можливості тренера управляти рівнем підготовленості гравців і команди в цілому [1, 2]. Тому, питання оцінки та контролю якості гри команди та кожного гравця є однією з головних умов розвитку в баскетболі.

Отримання даних про рівень підготовки гравця до змагальної діяльності в результаті тестувань не інформативно в баскетболі. Це пов'язано зі штучним ізолюванням умов тестувань від взаємодій з ігровою обстановкою.

Для перспективного планування і прогнозування змагальної діяльності в баскетболі тренеру необхідні оперативні дані, які він може отримати тільки з самої змагальної діяльності.

У літературі радянського періоду і в зарубіжній літературі пропонується ряд способів вивчення змагальної діяльності баскетболістів, заснованих на математичній обробці даних [2, 3]. При широкому впровадженні сучасних інформаційних технологій у галузі фізичної культури і спорту у тренерів з'явилася перспектива організації процесу отримання та обробки інформації про змагальну діяльність на якісно новому рівні.

Мета дослідження полягає в прогнозуванні ефективності змагальної діяльності баскетболістів на основі аналізу статистичних параметрів дій гравців.

Завданням дослідження є прогнозування динаміки змін в ігрових показниках баскетболістів в подальших іграх.

Матеріал і методи дослідження. В дослідженні було проаналізовано статистичні показники змагальної діяльності баскетболістів команд Вищої ліги в сезонах 2013–2014 та 2014–2015 років. Визначення об'єктивних показників ефективності ігрових дій гравця та команди в цілому проводилось за даними, які висвітлено на офіційному сайті Федерації баскетболу України (платформа «Basket.Hotel») [4]. «Basket.Hotel» – ІТ сервіс баскетбольних федерацій, ліг і клубів, допомагає проводити онлайн-трансляції та надавати користувачам і фанам розгорнуту статистичну інформацію та аналітику. Це одна з кращих професійних спеціалізованих програм у світовому баскетболі, які використовуються в офіційних турнірах ФІБА.

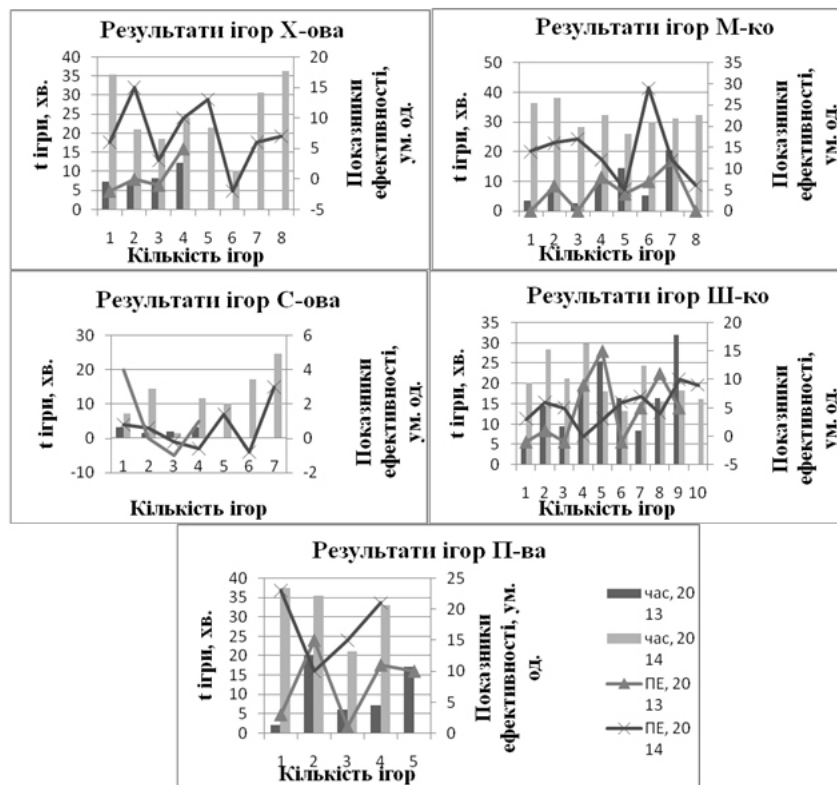
Інтегральними показниками були: КЕ (коефіцієнт ефективності гри команди); ПЕ (показник ефективності ігрових дій гравця) [3, 5].

Завдання, які були поставлені в дослідженні, вирішувались за допомогою загальнонаукових методів (теоретичного аналізу і узагальнення науково-методичної літератури з проблеми дослідження) та емпіричних методів, які включали педагогічне спостереження за ігровою діяльністю баскетболістів під час перегляду відеозаписів ігор Чемпіонату України з баскетболу серед команд Вищої ліги в сезонах 2013–2014 та 2014–2015 років та аналіз статистичних показників змагальної діяльності з офіційного сайту Федерації баскетболу України. Головну увагу звертали на точність та кількість ефективних та помилкових ігрових дій гравців.

Результати дослідження. Для прогнозування ефективності змагальної діяльності було проаналізовано показники ефективності ігрових дій баскетболістів-гравців БК «Донецьк-2» (команди Вищої ліги) сезону 2013–2014 р. (разом 16 гравців, які мають високі спортивні розряди (КМС, 1)). В зв'язку з юридичною ліквідацією БК «Донецьк» гравці отримали статус «вільного гравця» та підписали контракти з іншими клубами. Для досягнення максимальної наближеності і відсікання впливу інших факторів в статистичній обробці були враховані лише ігрові показники баскетболістів, які стали гравцями інших клубів Вищої ліги (цього ж дивізіону). Причому, ці команди мають приблизно однакові показники КЕ (коефіцієнту ефективності гри команди). Так,

враховують ефективні ігрові дії команд та їх загальну кількість, отримано: БК «Київ-Вовча зграя» $KE = 0,55$; БК «Хімік-2» $KE = 0,58$; БК «Волиньбаскет» $KE = 0,56$). Розрахунок ПЕ (показника ефективності ігрових дій гравця) ґрунтувався на даних технічного протоколу з вибірки не менше 4 ігор у сезоні. Таким вимогам відповідають ігрові показники лише 5 баскетболістів.

Було використано данні ігрових сезонів 2013-2014 та 2014-2015 р. першого кола Чемпіонату України з баскетболу серед команд Вищої ліги (рис. 1). Аналізуючи статистичні показники ігор слід зазначити, що показник ігрового часу збільшився у всіх без винятку баскетболістів у сезоні 2014-2015 року. Так, гравець М-ко з 8 хв. 9 с (в середньому за гру в 2013-2014 р.) проводить на майданчику до 32 хв. (в середньому за гру в 2014-2015 р.); гравець Х-ов з 8 хв. 9 с – 24 хв. 7с (відповідно); гравець С-ов з 2 хв. 4 с – 10 хв. 9с (відповідно); гравець П-ов з 10 хв. 6 с – 31 хв. 9с (відповідно); гравець Ш-ко з 16 хв. 2 с – 20 хв. 6с (відповідно). Причому у всіх гравців в сезоні 2013-2014 році простежується поступове підвищення цього показника (від мінімуму 2-5 хв.). А у 2014-2015 році гравці М-ко, Х-ов, П-ов проводять на майданчику майже максимальний ігровий час (більше 30 хв.), у С-ва ігровий час поступово зріс від 7 хв. до 24 хв., а гравець Ш-ко знизив ці показники від 20-30 хв. за гру до 15-20 хв.

Рис. 1. Графічне зображення статистичних показників ігор баскетболістів Чемпіонату України з баскетболу серед команд Вищої ліги за даними сезонів 2013-2014 р. та 2014-2015 р.

Також спостерігається підвищення показників ефективності гри всіх гравців. Але у сезоні 2013-2014 роках ці показники чергувались з відносно високих до відносно низьких через кожну гру, що говорить про нестабільність корисних ігрових дій. В сезоні 2014-2015 роках простежується збільшення періодів між спадами показника ефективності гравця: через 1-2 гри – у П-ва, Х-ва; через 2-3 гри – у М-ко, Ш-ко, С-ва, що говорить про більшу стабільність ігрових дій. Причому, в сезоні 2013-2014 р. показник ПЕ мав негативне значення у баскетболістів Ш-ко, С-ва, Х-ва, а в 2014-2015 р. негативні показники зустрічаються лише у С-ва.

Методом візуального спостереження за коливаннями графічного зображення статистичних показників ігор баскетболістів є можливість прогнозування спадів та підйомів в ігрових показниках гравців при умові приблизно однакових показників коефіцієнту ефективності гри команди майбутнього супротивника.

Висновки. Визначення об'єктивних показників змагальної діяльності в баскетболі ні є новою проблемою, але впровадженні сучасних інформаційних технологій робить його більш доступним, об'єктивним та оперативним.

На основі ігрових коефіцієнтів гравців і команди можна зробити висновки про якісний

склад команди, аргументувати причину участі або неучасті в даному матчі гравця, зробити прогноз гри з майбутнім суперником.

Перспективи подальших досліджень. Планується визначити закономірності і причини спадів і зльотів команди в змагальному періоді.

Список використаної літератури:

1. Гомельский А. Я. Энциклопедия баскетбола от Гомельского [Текст] / А. Я. Гомельский. – М.: Гранд-Фаир, 2002. – 205 с.
2. Коузи Б. Анализ и концепции в современном баскетболе [Текст] / Б. Коузи, Ф. Пауэр. – М.: Физкультура и спорт, 2005.-120с.
3. Новицкий Д. Э. Метод комплексной оценки игровой деятельности в баскетболе. Методические рекомендации [Текст] / Э. Д. Новицкий. - Минск, 2010. – 25 с.
4. Федерація баскетболу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrbasket.net/>
5. Цимбалюк Ж. О. Визначення індивідуальної інтенсивності тренувального навантаження баскетболістів, що спрямована на розвиток загальної витривалості [Текст] / Ж. О. Цимбалюк, А. В. Мусієнко, О. І. Коваленко // ScientificJournal «ScienceRise». - №1/1(6)2015. - С. 65-69.